

DE POSTRIJDER

Men schrijft in te **Tongeren** bij J. OLLEE, uitgever en eigenaar van dit blad.
De **Postrijder** verschijnt 's dinsdags, 's dondersdags en zaterdags.
Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten franco gedaan worden aan den uitgever, **grootte Markt, n° 37-39, te Tongeren.**

DER PROVINCIË LIMBURG

Abonnement

ƒ 1.⁵⁰ per jaar.
Een blad afzonderlijk **15** centimen.
De abonnemensen zijn vooruit betaald.
Aankondigingen **15** centimen per drukregel.
Reklamen, vermissen en andere artikels voortaan of binnen in het blad. **1** fr. den drukregel.

TONGEREN. DEN 22 JANUARI.

Wat de katholieken zullen doen.

De wijze waarop de liberalen te werk gaan, doet natuurlijk vragen wat de katholieken zullen doen wanneer zij terug aan het bewind zouden komen. Van dit standpunt uitgegaan, hebben eenige katholieke gazetten het gedacht vooruitzetz een programma op te maken, hetwelk de te nemen maatregelen, in geval van verandering van bestuur, zou bevalten.

Het inzicht dezer gazetten is loffelijk, doch de uitvoering van dit gedachte is niet gemakkelijk. Er bestaat een groot verschil in te zeggen: ik ga dit en dat doen, en zulk voornemen ten uitvoer te brengen. Iedereen, in zijnen stand, ontmoet den zelfden hinderpaal. Men doet wat men kan, niet wat men wil. De hoofdten der katholieke gezindheid hebben het dan ook ontfing geoordeeld een programma, punt voor punt, vast te stellen; zij hebben zich bepaald niet te verklaren, dat hun eerste taak zal wezen het onrecht, door de liberalen geplegd, te herstellen en dit zou reeds een ontegenzeggelyk goed zijn.

Doch de liberalen willen, uit dit afzien van een programma, besluiten dat de katholieken alles in den tegenwoordigen staat zullen laten. Dat zij zelve dit niet gelooven, bewyyst hunne angst, bij het gedachte dat het bestuur in de aanstaande kiezingen, in andere handen zou kunnen overgaan. Daarom zoo bang zijn als zij verzekerd zijn dat er niets zal veranderen?

Wij weten wel dat deze zending van herstelling hoe rechtvaardig ook, de katholieken veel last zal opleveren. Zij zullen te worstelen hebben tegen tegenwerking van boven en van heneden. Van boven omdat de Kroon, in stede van gelijc, nu blindlings alles te teekenen wat de liberalen haar voorleggen, de werken der katholieken gedurig zal verlammen. Van beneden omdat de liberalen in minderheid de woeligste en onordentlijkste bestanddeelen der groote steden zullen opblijven om, door oproer, de wettige meerderheid te overheerschen en door revolutie de grondwet te veranderen, die zij niet wettelijk kunnen afbreken. Ja, onder dit opzicht, is de katholieke partij oneindig min sterk dan de liberale, en het is de plicht der katholieken, rekening van dien toestand te houden als onze vrienden meester zijn.

Niettegenstaande zou eene verandering van meerderheid de heilzaamste gevolgen hebben. Zonder iemand te verdrukken, zou een groot gedeelte des lands, zijne rechten en vrijheid zien eerbiedigen; de Staat zou ophouden een oorlogswerking tegen de helft der burgers te wezen; een aantal verkistingen, door dezen stijf geveerd, zou verdwijnen en de overmoed van de ambtenaars die zich thans aanstellen als voorvechters tegen de burgers van wier geld zij leven, zou geknakt worden.

Deze voordeelen schijnen ons belangrijk genoeg toe, om met moed en hardnekkigheid, van nu af, den strijd tegen de aanstaande kiezingen aan te vangen. En eenmaal meester, wie wouf of de meerderheid, gesterkt door de openbare opinie, die de buitensporigheden van het liberalismisme moede is, nog niet verder in de baan der herstellingen zal kunnen treden?

Het kanton West-Herec blijft niet ten achter in de schoolbeweging. Dank aan de edelmooedige weldoeners hebben Kerpst-Spalbeek, Loxbergen, Lummen nieuwe gebouwen gesticht: zeer voldoende lokalen zijn te Stevoort, Meldert. Genesboch en Linckhout ingericht: in het verloop van jaar heeft Herec, Zelc en Donck nieuwe scholen zien opkomen; Hselen verheugt zich in het schoon lokaal dat bijna voltoeken is; Schuelen, Weyer en Zeelhem wanhopen niet binnen kort die vreugde te mogen deelen.

BINNENLAND

De tegenwoordige zachtheid van het weder, is waarlijk iets buitengewoons voor het jaargetijde en men zou verwonderd zijn nog geen bladeren op de boomen te zien. Dit zou nochtans niet overdreven zijn.

In 1172 was de winter zoo zacht, dat in januari reeds de bosschen groen waren; de vogelen legden eieren en hadden in februari jongen.

In 1489 was het geen winter.
In 1241 stonden in maart de boomen in bloei, de krieken waren rijp in april en de druiven in mei.

In 1538 waren de hovingen in maart met bloemen bedekt.

Het jaar 1572 bood dezelfde verschijnselen aan als het jaar 1172.

In 1585 waren er te Paschen aren in het toorn.
De jaren 1607, 1609, 1615 en 1617 hadden geen winter.

In 1639 en 1692 heeft het niet gevrozen en niet gesneeuwd.
Eindelijk de zachte winters van 1807 en 1822 zijn aangekeend in de weerkundige boeken. Hetzelfde kan men zeggen van 1806.

— Wij lezen in den *Journal de Gand*:
« De pokken zijn met eene zekere hevigheid te

Gramme, tusschen Dinze en Thielt, uitgebroken.

• Te dier gelegenheid haalt men eenen schoonen trek aan van de bureaucratie de gemeentete arm zijnde, om onsmettende stoffen, enz. aan te koop en om de moedige voorzorgen te nemen, moest men zich tot de provinciale gezondheidscommissie wenden, die bij den heer gouverneur moest reklameren, welke laatste zich tot den heer minister moest wenden, die langs al die wegen moest antwoorden of de onderstand is toegestaan.

• Intusschentijd heeft de smetziekte niet gewacht totdat die hulpmiddelen waren toegestaan en ging zij haren gang voort om slachtoffers te maken.

• Wat schoon ding die bureaucratie! •
Voegewij erbij dat, naar alle waarschijnlijkheid, de pokziekte ontstaan is onder verkiefden dien in vollen van vreemde oorsprong werkten.

Het gouvernement zou weldoen de kooplieden in vollen hune waar te doen onsmetten vooraleer te werkten.

— **MOORDENAARSBENDE.** — Wij ontvingen de volgende nieuwe inlichting over de moordenaars van den horlogiemaker Stockhausen en zijne moeder, te Keulen. De moordenaar is zekere Jakob Tilman, geboren te Keulen, den 19 oktober 1839, gewezen soldaat bij het 4^e regiment, te Coblenz. Het is eenen groote kerel met zwarten knevel. De vrouw die hem vergezelt, heet Theresia Stein, rechtgenote Calu, geboren te Sieburg in 1853; zij is van middelbare gestalte en heeft ros haar. De twee andere medeplichtigen zijn de genaamden G. Platheim en Rosa Merckel. Zoals wij gemeld hebben, heeft deze heinde latrjke diefstallen geplegd, zowel te Antwerpen als te Brussel, waar Tilman de valsche namen aangomen heeft van Stricker, Berger, Weker en Mecker. Ophet oogenblik zijner aanhouding was Tilman in het bezit van het artikel der *Koblnische Zeitung* betreffende den moord welke hij geplegd had.

Uit het onderzoek in onze stad ingesteld blijkt dat Tilman en vrouw Calu de daders zijn van den diefstal, onlangs, in de Van Maerlandtstraat geplegd. Tilman en zijne medeplichtige waren daar op kwartier gaan wonen, en op zekeren zondag avond hebben zij van de afwezigheid der hjozondste bewoners gebruik gemaakt, om de kassen open te breken en een aantal juweelen te stelen. Van hier hebben zij zich naar Brussel begeven.

Een duitsehe politie-officier wordt heden namiddag in Antwerpen verwacht, om de zaak te onderzoeken.

— De politie heeft in een huis der Zilvermidstraat, alhier, eenen Duitscher, Heissmann geheeten aangehouden, onder verdenking een medeplichtige te zijn der heinde dieven en moordenaars, die te Luik is aangehouden en onderaanvoering stond van eenen zekeren Tilmann, insgelyks een Duitseher.

De Duitsehe politie heeft in Duitschland nog eenen persoon Von Rath geheeten, om dezelfde reden aangehouden.

Men denkt dat tusschen die heinde de kerels zijn, die zich hebben plichtig gemaakt aan eenen diefstal in de Van Maerlandtstraat, alhier.

Er worden uit Keulen rechterlijke personen te Antwerpen verwacht.

— Men schrijft uit Antwerpen: **Donderdag laats heeft in den gemeenteraad van Antwerpen het volgende tusschengeval plaats gehad.**

Voor de zitting, ging de raad over tot de prijsuitdeeling aan de leerlingen bekroond in den algemeenen prijskamp van het middelbaar onderwijs. De heer Guyllits sprak in 't fransch eenige woorden van gelukwenschng tot de bekroonde leerlingen. Toen de heer Guyllits zijne aanspraak geëindigd had, trad een persoon uit het publiek voort en sprak den heer Guyllits als volgt aan in 't vlaamsch: «**Zou ik mogen weten, mijnheer, wat gij daar gezegd hebt?** » (*OpSchudding*). De heer Guyllits geheel onthutst zag met groote oogen zijnen tegenspreker aan, en vroeg ten slotte: «**Wie zijt gij?** »

«**Ik ben een burger van Antwerpen!** » was het antwoord.

De heer Guyllits stamelde, zooveel wij konden verstaan, zegt het *Handelsblad*, dat hij de eer niet had mijnheer te kennen en nu geen tijd had om met hem te redeneeren.

De burger van Antwerpen, » geleid door den deurwaarder van den gemeenteraad, verliet daarop de zaal.

— Hoe bespottelijk kleingeestig! Wijle de heer senator Vergauwen van Gent, heeft eene boekverzameling achtergelaten, waarin allerlei merkwaardige handschriften voorkomen. Er zijn er verscheidene waarvoor hem tot 50.000 en 40.000 fr. zaloden werd. Eenieder zegde aan de familie: «**Zouke bibliothek mog niet geschonden worden: verkoop ze aan den Staat.** »

De familie besloot eindelijk eene groote opoffering te doen, en bood de bibliothek aan het gouvernement aan, voor 100.000 tot 150.000 fr. volgens de gansche boeekrijf of het bizondste deel ervan maar zoo genomen worden.

Minister Rolin weigerde! Hij wilde geen geld geven voor de boeken van 'nen tweef. Hij geef 60.000 fr. toelage aan eene politieke vriend om een boeek over de *Spinnrekpen* te schrijven, maar geneen duit voor merkwaardige handschriften, die aan klerikalen toebehooren.

Nu, de familie Vergauwen heeft eenen kenne gelast de kataloog optemaken en de bibliothek zal in Maart te Brussel openbaar verkocht worden. Volgens de aanbiedingen die reeds gedaan zijn, zal de verkoop minstens een half miljoen opbrengen.

Hoe bespottelijk kleingeestig is toch die politieke haat: hij doet groote menschen handelen met gelijc kleine jongens!

— Men schrijft uit Brugge:

— **WAAKT OVER UWE KINDEREN.** — Zondag namiddag verliet de kleine Adolf Tant, oud 15 maanden, den zoon van eenen reizenden muzikant te Klerken, het huis, buiten de weest zijner ouders. Het kind viel in eenen mestput waaruit hetvenige oogenblikken daarna dood uitgehaald werd.

— **Dinsdag 15 dezer**, kwam de wed. Tuxte, koopvrouw te Ardooie, met eene kar met paard bespannen aan den doorgang van den ijzerenweg, bij de herberg *de Poste Royale* aldaar, toen al met eens het paard verschrakte en op hol ging, met het ongelukkig gevolg, dat den gelderer Leonard Werbrouck de heinde leenen afgeorden zijn. Het paard is in zijne vlucht geval geweest door den jongen Jules De Broyne, die alhoewel nauwelijc 16 jaar oud, zich moedig ervoor wierp, hetzelve tot stand te brengen en aldus alle verdere ongelukken kon beletten.

— **MISDAAD VAN MOERDREK.** — Pictet Nayer de vermoordte moordenaar van de kleine Maria Walschaert, is voor de beste maal voor de raadkamer verschenen, die, zoals men weet, de voor hoopige gevangenhouding behouden heeft.

Het onderzoek dezer belangrijke zaak heeft acht maanden geduurd; zij is thans geheel geëindigd en de onderzoekscreecher, M. Kytels, heeft het dossier aan de kamer van inbeshuldigingstelling overhandigd.

De zaak zal in een der eerste zittingen van de kamer van inbeshuldigingstelling opgeroepen worden, opdat Nayer inden volgenden tijd der assisen zou kunnen geoordeeld worden.

— Men schrijft uit Brussel, 15 januari:

Men schrijft aan een Luiker blad: De koning is nog niet genezen van het wintergezel van de voeten, waarvan hij sedert eenigen tijd lijdt. Verder is zijn gezondheids-toestand nitnemend; hij werkt zooals maar gewoonte. Men kan niet geloven hoeveel beslechten en verschillende genesmiddelen er uit alle hoeken van het land naar den koning gezonden zijn. Volgens de *Courrier* heeft de koning gisteren in rijtng eene wandeling gedaan.

— **EEN BOND MET TWEE STIEREN.** — Onlangs vertelde een kleine schoolvoss, toen hij 's middags thuis kwam, dat hij eenen hond gezien had met twee sterren. «**Wat een hond met twee sterren!**» riep de moeder verbaasd uit, «**dat is onmogelijk.**» — «**En toch is het zoo, moeder.**» hernam lachend de kleine voss, «**de ene was de zijne, de andere dieeener koel, welke hij gestolen had.**»

• Mejjleur Walfelijer heeft een proeess gewonnen, dank aan de welsprekenheid van haren advocaat. De arme slooer, die zoo lieelij is als Ren Verveert, gaat haren roddler vinden.

— Ik betreur, zegt zij op bedrakte ton, u slechts met dankbaarheid te kunnen betalen. Ik bezit geen duit; maar mijn hart....

De advocaat, ontbrekend in:
— Geef het aan mijn klerk. Hij ontvangt de honorariums.

• *De kleine diplomaat.* — *Vader:* Hebt gij nu alweer in de school moeten blijven, Karel? — *Karel:* Helaas, ja, papa; 't zal net beter worden in de wereld tot dat men de school van het onderwijs heeft gescheiden.

BUITENLAND

Afrika.

De Boschjesmannen van Zuid-Afrika schijnen met de inwoners van Vuurland en de Papoos van Australie op het laagste standpunt der menscheijke beschaving te staan. Een correspondent van Aberdeen betwijfelt het, of zij wel menschen zijn, vooral omdat zij geen taal hebben, waarin hun het Evangelie kan worden verkondigd. Hij zegt: Wel, zij zijn menschen, maar dat is ook alles gezegd.

Hunne taal is zeer wanluclend, uit hooide van het menigvuldige klappen of smakken en de dikwijls voorkomende schelle keelgeluiden, en bij nitsteek arm, zoowel in woorden als in tonen en gebuiden. Zij verstaan elkaander onderling meer door gebaren dan door woorden, gesprekken of redeneeringen. Eene vaste woonplaats hebben zij niet, en eigendommen bezitten zij niet. Een gat in den grond in een bosch is hunne woonplaats, vandaar hun naam, Boschjesmannen of Boesmans. In de gaten rollen zij zich als honden in een. Het is ongelijkeelijc, hoe beknopt zij zich behelpen kunnen. In een gat van vijf of zes duim diep, en vijf voet in doorsnede, liggen menigmaal een paar volwassen menschen en verscheidene kinderen. Op den bodem van hun nest leggen zij wat droog gras, boöbladcrden of wol. Zij voeden zich met wat de natuur hun oplevert of wat zij door jagen of vissen kunnen verkrijgen, en zijn zeer listig, daar zij er altijd op moeten zijn om te vinden waarvan te leven. Uijjes, honig, veldkost, struis-

vogeleieren, miere, wild, dat zij in kuilen vangen of met vergiftige pijlen, slangen, waarvan zij het gift midelen en spunkhuen, leveren hun de midelen van bestaan. Doch hun heiste en beste voorraad is het yer der gezondswaarsen. De stekten bij de Orangerivier zijn ten allen tijde hune woonplaatsen geweest, hoewel zij ook zudelijker gekomen zijn, om hier te kunnen stelen. Zij leven niet in stammen en hebben ook gene kapiteits; zij hebben zelfs geen gezellig verkeer, maar leven in klompjes of horden, bestaende meestal uit eene enkele familie of huizezin. Niemand heeft eenig bestuur of rechterlijke macht onder hoo. Zelfs geen huizezin is door eene gebrulc van afkander gebouwen, en recht breuk wordt als gene misdraad beschouwd, en lakt ook niet de waard der hebedeije partij uit. Kleederen hebben zij niet dan een scharpveld, het enige, waar zij op gesteld zijn is een hoogen en een koker met pijlen.

Als zij yee of paarden gestolen hebben, doodden zij ze en eten tot er niets dan de maanen en de staart van over zijn, en dan volgt er een slaap of rust, die soms weken duurt, en die op 't laats toe aangemaat wordt, dat de Boesman liever zijn goetel toetrek, dan weer te gaan jagen of stelen, tot de hunger hem ondelijk daartoe noodzaakt. Als zij yee gestolen hebben, doodden zij liever alles, dan dat de eigenaars het terug zouden kraagen. Het vleesch eten zij meestal rauw en knauwen het weinig. De echte Boesman is klein van persoon, van ontfen vier voet drie duim tot vier voet zes duim, meestal randslen van den longer en zeer lieelij. De vrouwen zijn nog kleiner en nog lieelijc dan de mannen. Zij zijn geacht van kleur, gelijk de Hottentotten, maar veel levendiger en wilder. Zij hebben geen achtung voor eigendommen, maar schuwen de zorg, die met het bezit gepaard gaat, en hoewel vroege regeeringen bepoeld hebben om hen tam te maken, door hun yee, enz., ten geschieke te geven en hen te bevelen zich te yestigen, zijn zij juist dezelve gebleven, en er schijnt aan hien niets te doen. De Kallers, die van hun eigen yee leven, hebben zich eenen afkeer van de Boschjesmannen, die zij als wilde-herden beschouwen, dat zij hen doodschak, waar zij ze zien. De reden, waarom de Boschjesmannen zich zooalphen ophouden, is, omdat hoe kleiner hun aantal is, des te gemakkelijker het hun valt om middel van bestaan te vinden; slechts in enkele gevallen vereenigen zij zich in klompjes, om grotere schelmstukken te bedrijven. Als men dus hun hurselijc en maatschappelijc leven, hune kleeding, taal, woning en levenswijze beschouwt, dan kan men wel als de correspondent van Aberdeen zeggen, dat hij er sterk aan twijfelt, of het wel menschen zijn. Het is eene soort van menschen, doch met eene ontelbare strukrooversgeardheid en het is eene letterlijke onmogelijkheid, dat die soort van menschen en de Boeren samen zouden verkeeren, zoo min als een wolf onder de schapen kan verkeeren, zonder kwaad te doen.

Politiek overzicht

DE KRISIS IN SPANJE.

Madrid, 18 januari.

Het liberaal government heeft uitgefeld. Door 221 stemmen tegen 126 heeft de Kamer beslist, dat zij noch het algemeen stemrecht noch den algemeenen soldatdienest, noch de republiek wil. Het tegen voorstel op het antwoord aan de troomrede is door de meerderheid geoordeeld.

De ministers hebben den heer Pineda gelast hun ontstap aan den koning aantebeveien.

Madrid, 18 januari.

De ministers hebben beslist dat zij vooraleer afzettelen, aan den koning de ontlasting der Cortes zullen vragen, om te trachten eene nieuwe Kamer van hune mening samen te stellen.

Madrid, 18 januari.

Men verzekert dat een katholieke ministerie saamgesteld is, onder voorzitterschap van den heer Canovas de Castillo.

Madrid, 18 januari.

De nieuwe ministers zullen in den avond den eed afleggen. Men verzekert dat de heer Molins gezant te Paris zal benoemd worden. Het dekret waarbij de Cortes onthouden worden, zal waarschijnlijk morgen afgelezen worden. Het ministeer heeft 19 profekten betoend die zich omind delijc in de provincien zullen begeven.

Het program van het nieuw spaansch kabinet zal in korte bewoordingen, in orde nederkomen: Handhaving van vrijheid en oordeel, bevestigung van het koningdom.

Terstond na de opening der zitting van de Cortes zal door den minister Canovas het koninklijk besluit worden voorgelezen waarbij de zittingen verdaagd worden. Binnen eenige weken zal het koninklijk besluit afgekondigd worden tot ontbinding der Kamer.